

Ontwikkeling van de Voorzetsel Screening voor Afasie (VoScA)

Dörte de Kok

Center for Language and Cognition, Rijksuniversiteit Groningen

Inleiding

- Personen met afasie (PMA) ervaren vaak problemen met voorzetsels¹.
- Er is geen materiaal om voorzetsels bij afasie te onderzoeken (in het Nederlands).
- Er zijn 3 types voorzetsels²:
 - a. Lexicale voorzetsels: dragen zelf betekenis.
*De kat springt **van** de bank.*
 - b. Gesubcategoriseerde voorzetsels: bepaald door het werkwoord. Ze dragen bij aan de betekenis maar zijn ook afhankelijk van het werkwoord.
*Hij rekent **op** Jan.*
 - c. Syntactische voorzetsels: dragen geen betekenis en worden door de zinsstructuur bepaald. Ze worden vaak i.p.v. naamvallen gebruikt.
*Hij geeft een cadeau **aan** haar.*
- Problemen met voorzetsels hangen samen met type afasie en de onderliggende stoornis (semantisch/lexicaal vs. syntactisch)^{1,3}.
- Doel: Ontwikkeling van een nieuwe screening voor verwerking en productie van voorzetsels n.a.v. vraag uit de praktijk.
- Uitvoering: verschillende studentenprojecten om materiaal te ontwikkelen.

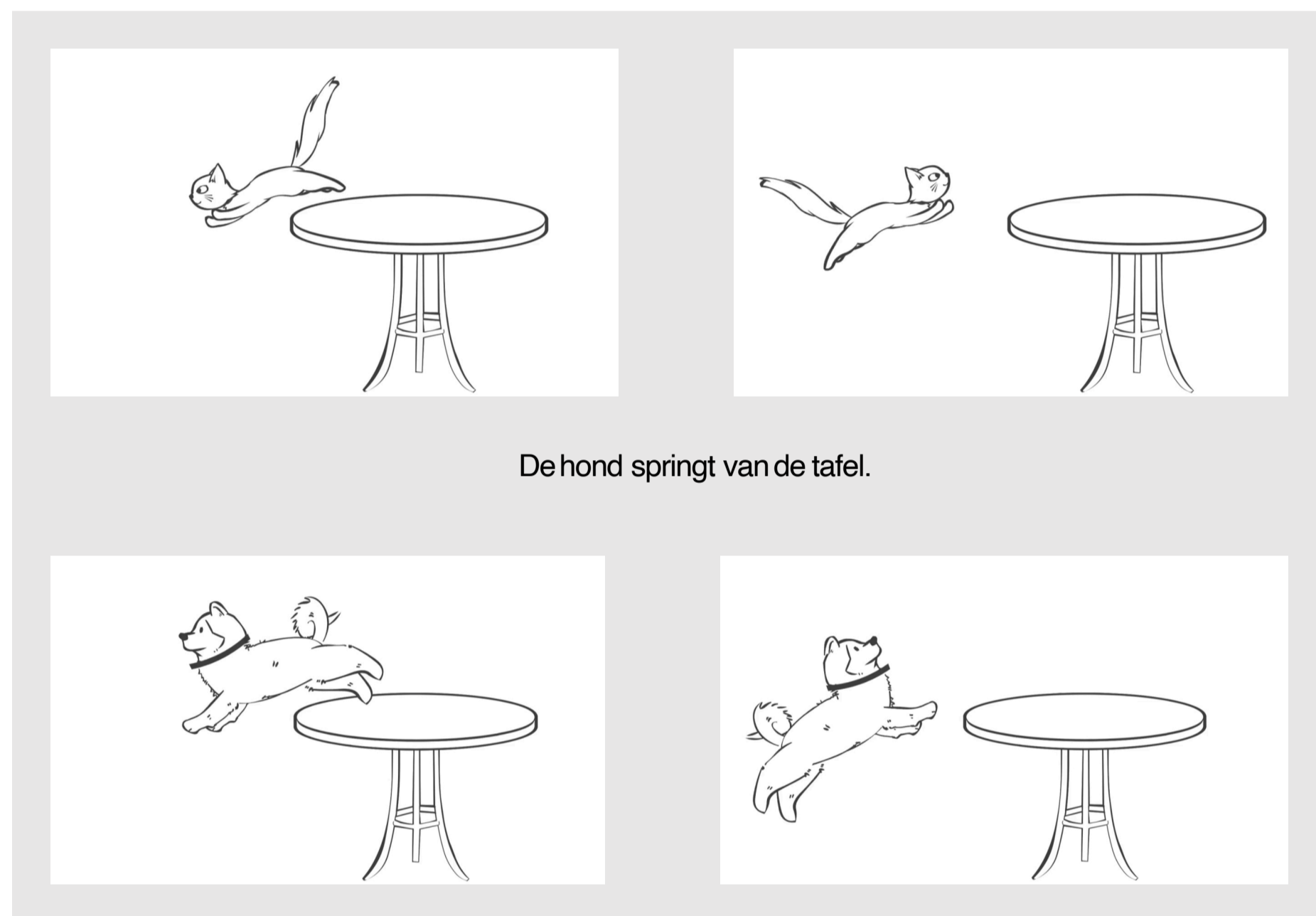
Begrip

Deelnemers

- 40 deelnemers zonder afasie, waarvan 20 deelnemers per item

Materiaal

- 24 items
- Lexicale voorzetsels
- Afleiders: Ander voorzetsel - ander onderwerp - ander onderwerp & voorzetsel

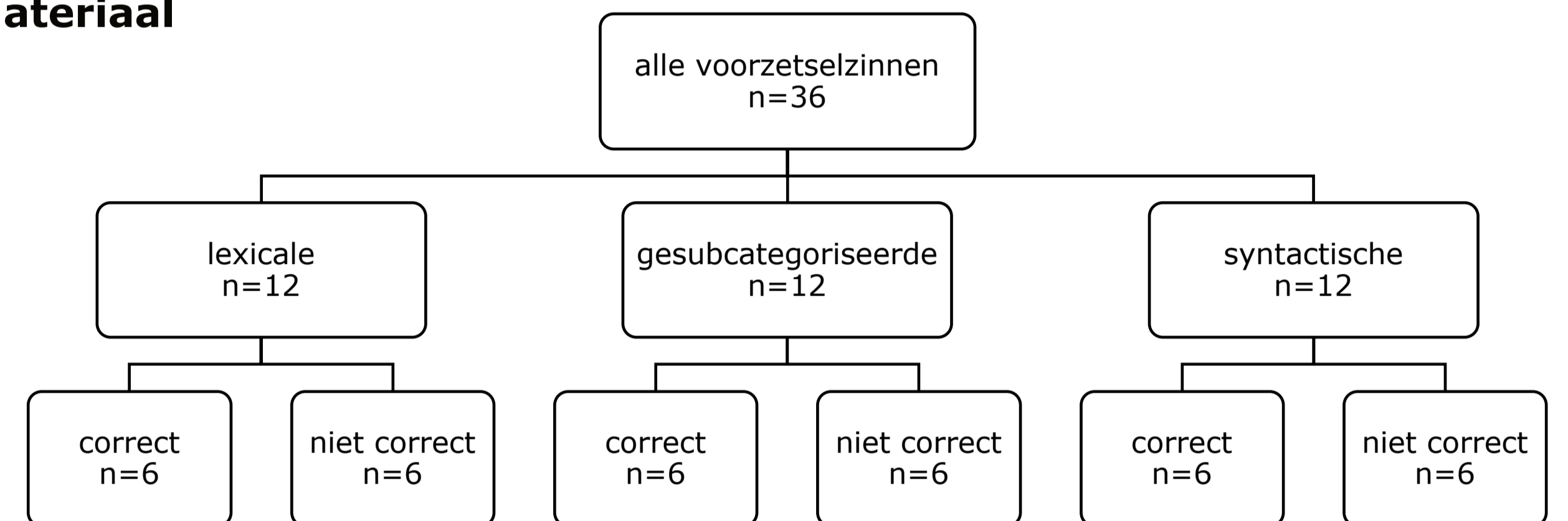
Dank aan: Elise Corba, Esther de Roo, Ilse Spenkelink, Anne Verhoeven

Grammaticaliteitsbeoordeling

Deelnemers

- 20 deelnemers zonder afasie

Materiaal

- Taak: Geef aan of de zin correct is.

Voorbeeldzinnen:

- Piet legt de cd in de kast.
- *Ali legt de lepel door de la.
- Hans vertelt over zijn nieuwe hond.
- *Jet vertelt achter haar lange vakantie.
- Wilma verkoopt een fiets aan Wessel.
- *Marloes verkoopt een kast tegen Mink.

Dank aan: Laura Feitsma, Sarah Leijzer, Myrthe Schoonewelle

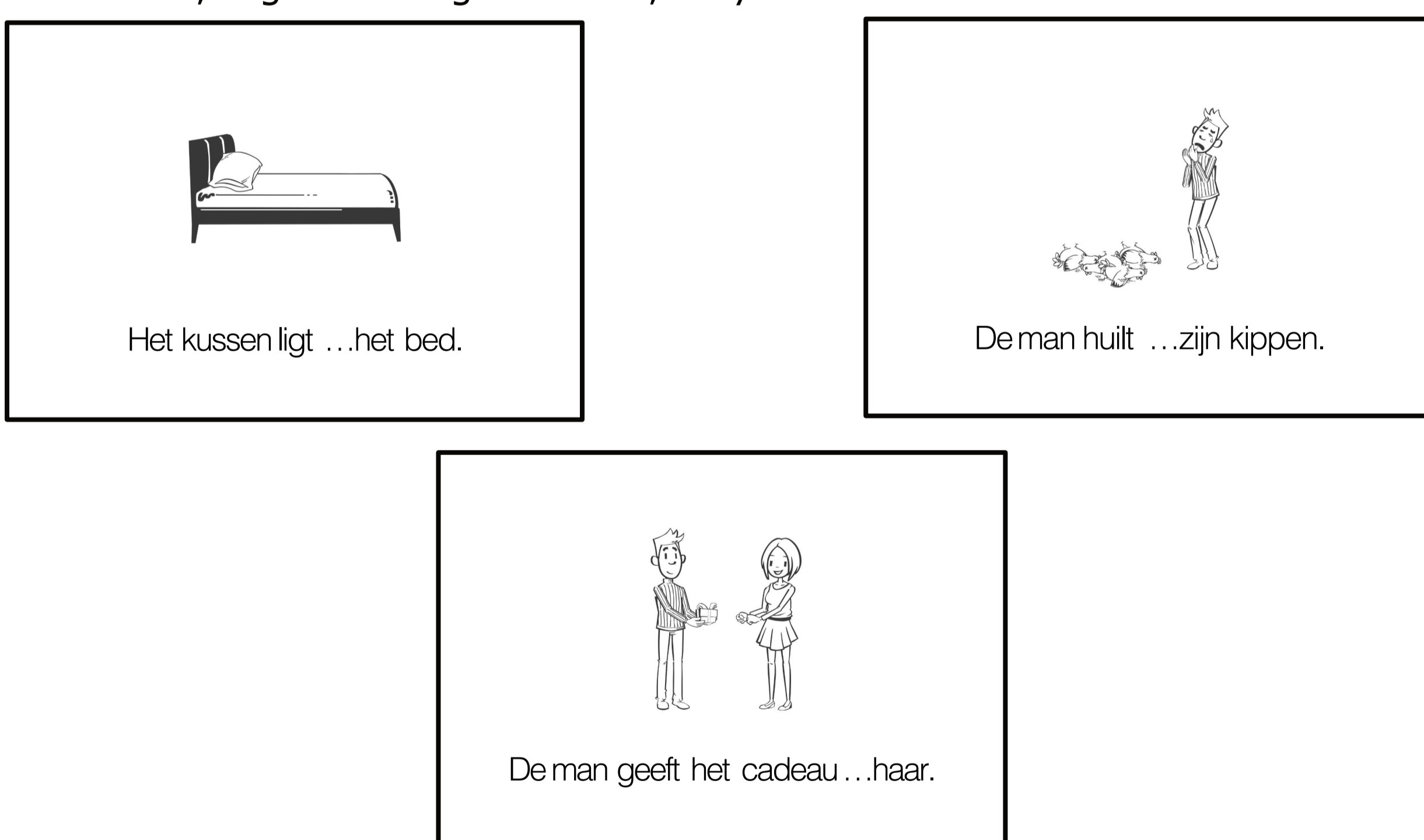
Productie

Deelnemers

- 18 deelnemers zonder afasie

Materiaal

- 24 zinnen met missend voorzetsel
- 8 lexicale, 8 gesubcategoriseerde, 8 syntactische voorzetsels

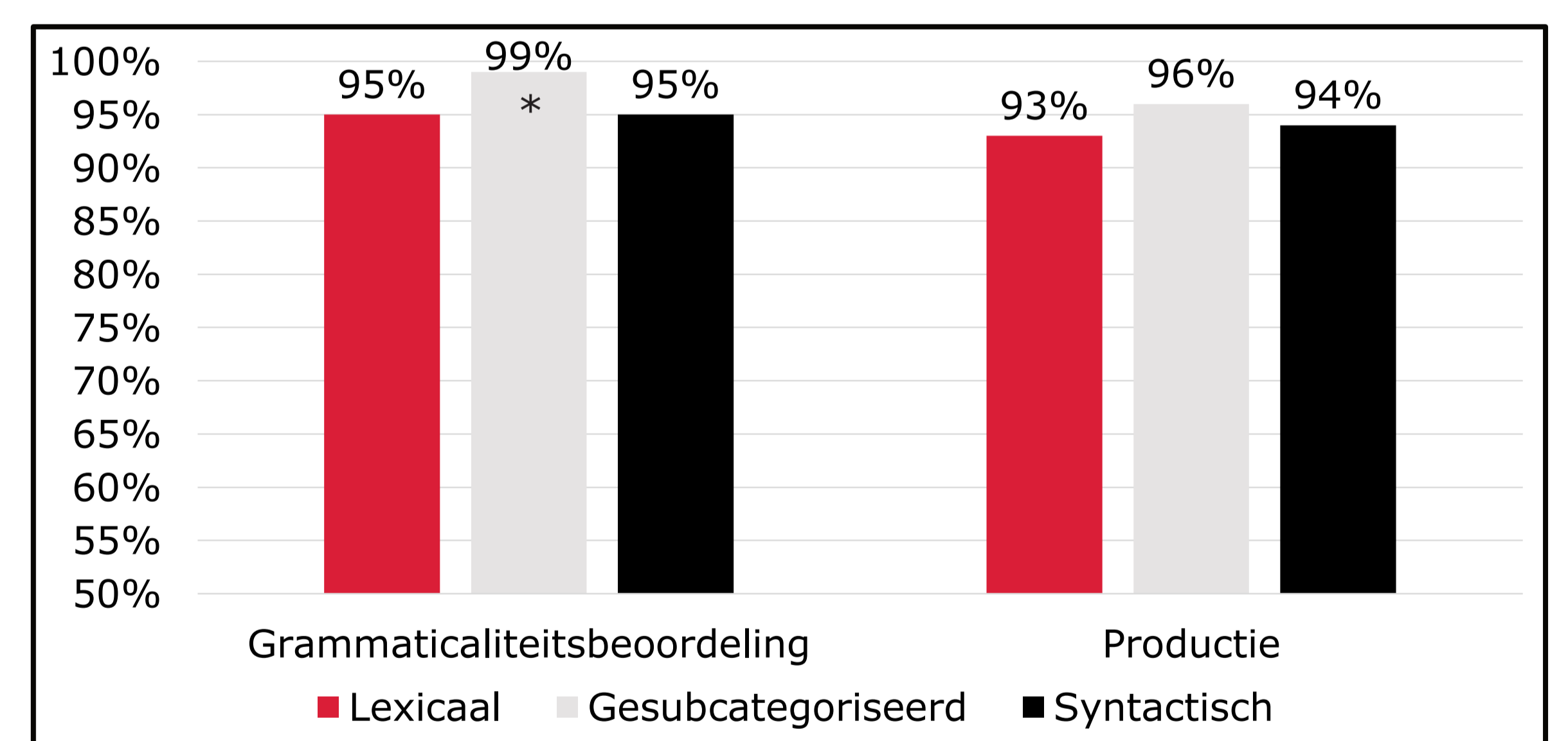
Dank aan Malou Huizenga-Hidding, Sarah Leijzer

Resultaten

Begrip

- 98% correcte reacties
- geen effect van leeftijd

Grammaticaliteitsbeoordeling & Productie

Grammaticaliteitsbeoordeling: Enkele items met relatief lage accuratesse zijn aangepast.

Productie: Twee items met relatief veel fouten zijn vervangen, twee andere items zijn vervangen om betere balans tussen voorzetsels te verkrijgen.

Discussie

- Screening compleet: Grammaticaliteitsbeoordeling, begrip (alleen lexicale voorzetsels) en productie (invul taak).
- Afname is snel en gemakkelijk.
- Plaatjes/tekst & scoreformulieren worden beschikbaar gesteld. Alle tekst wordt ook auditief aangeboden.
- Wetenschappelijke inzicht: Voor mensen zonder afasie lijken gesubcategoriseerde voorzetsels meest makkelijk.
- Uit de literatuur blijkt dat dit type juist vaak moeilijk is voor mensen met afasie. Hoe zit dat bij deze screening?
- Nu: lopende normering voor vaststelling cut-off waardes (onderzoek Stella Landsheer).
- Gezocht: logopedisten die screening willen proberen en resultaten van mensen met afasie door willen sturen naar ons!

Download dit poster!

Literatuur

- ¹ Bastiaanse, R., & Bennis, H. (2018). Productie en begrip van voorzetsels bij sprekers met agrammatische en vloeiende afasie. *Nederlandse Taalkunde*, 23(1), 3-22.
- ² Bennis, H., Prins, R. & Vermeulen, J. (1983). Lexical-semantic versus syntactic disorders in aphasia: the processing of prepositions. *Publikaties van het Instituut voor Algemene Taalwetenschap 40*, UvA.
- ³ Friederici, A.D. (1982). Syntactic and semantic processes in aphasic deficits: The availability of prepositions. *Brain and Language* 15, 249-258.